

Wytyczne dla sprawdzających

W niniejszej sprawie – **jako adw. Jan Nowak** – należy sporządzić apelację, odpowiadającą następującym warunkom:

1. Apelacja powinna zostać wniesiona w terminie **14 dni**, liczonych od 21 listopada 2024 r.
2. Apelacja powinna zostać wniesiona **do Sądu Okręgowego w Ostrołęce**, II Wydział Karny za pośrednictwem Sądu Rejonowego w Pułtusku, II Wydział Karny;
3. W *petitum* apelacji powinno zostać wskazane **umocowanie** do wniesienia apelacji, poprzez odwołanie do upoważnienia do obrony, którego odpis załączony został do akt sprawy;
4. W apelacji należy wskazać, że zdający/zdająca załącza **siedem odpisów** wniesionego środka odwoławczego, stosownie do art. 446 § 2 k.p.k., z uwzględnieniem art. 140 k.p.k. (tj. odpisy dla: oskarżyciela publicznego, 5 oskarżycieli posiłkowych i jeden dla jego pełnomocnika oskarżycieli posiłkowych, stosownie do art. 140 k.p.k.).
5. **Kierunek zaskarżenia** apelacji powinien zostać określony jako „*na korzyść oskarżonej*”.
6. **Zakres zaskarżenia** powinien zostać określony jako „*w całości*”. Nieprawidłowym będzie określenie zakresu zaskarżenia „*w części*”, albowiem zważywszy na charakter popełnionych przez sąd uchybień, obrońca kwestionuje w apelacji winę. Nieprawidłowym (wskazującym na brak zrozumienia istoty zakresu zaskarżenia wyroku w procesie karnym) byłoby również obejmowanie zakresem zaskarżenia innych punktów wyroku, poza pkt I.
7. **W odniesieniu do czynu przypisanego w pkt I zaskarżonego wyroku** w pracy wskazane byłoby w szczególności dostrzeżenie przez zdającą/ego, że:
 - a. opis czynu przypisanego zaskarżonym wyrokiem przede wszystkim **nie zawiera kompletu znamion czynu zabronionego z art. 190a § 1 k.k.** (brak znamienia „uporczywie” bądź jego desygnatów). W konsekwencji, zdająca/zdający powinien sformułować zarzut obrazy art. 190a § 1 k.k., poprzez jego błędne zastosowanie, w sytuacji gdy przypisany oskarżonej czyn w zakresie ustawowych

znamion nie był kompletny, albowiem brak było znamienia „uporczywości” w odniesieniu do przypisanej zaskarżonym wyrokiem czynności sprawczej nękania.

- b. Niezależnie od powyższego zarzutu zdający/zdająca powinien dostrzec rażące naruszenie prawa do obrony oskarżonej,** poprzez przeprowadzenie całości przewodu sądowego i wyrokowanie pod jej nieobecność. Z zadania egzaminacyjnego wynika, że w dniu 28 grudnia 2023 r. oskarżona telefonicznie poinformowała sąd o usprawiedliwionej, nagłej i losowej przyczynie nieobecności. Sąd procedował (zarówno w zakresie posiedzenia wstępnego, jak i rozprawy głównej) w tym dniu pod nieobecność oskarżonej, uznając że o terminie została powiadomiona prawidłowo, a *„jej obecność na posiedzeniu nie jest obowiązkowa a Sąd nie uznaje jej za konieczną”* (posiedzenie wstępne) oraz że *„jej obecność na rozprawie nie jest obowiązkowa”* (rozprawa główna z 28 grudnia 2023 r.). Następnie, wobec zarządzenia przerwy do dnia 29 stycznia 2024 r., w oparciu o art. 402 § 1 zd. 3 k.p.k., Sąd odstąpił od zawiadomienia oskarżonej o terminie rozprawy. Sąd jednocześnie zaniechał wydania na rozprawie w dniu 29 stycznia 2024 r. postanowienia o prowadzeniu rozprawy pod nieobecność oskarżonej i po naradzie, zarządzonej bezpośrednio po tej rozprawie głównej, wydał zaskarżony wyrok. Zgodnie z art. 374 § 1 k.p.k. oskarżony ma prawo brać udział w rozprawie, przy czym jak wynika z protokołu rozprawy z 28 grudnia 2023 r. oskarżona taką wolę wyraziła, wskazując że z usprawiedliwionych, losowych przyczyn nie jest w stanie tego dnia stawić się w sądzie. Jednocześnie z art. 378a § 1 k.p.k. wynika, że ustawodawca dopuszcza w szczególnie uzasadnionych wypadkach możliwości przeprowadzenia postępowania dowodowego podczas nieobecności oskarżonego lub obrońcy (choćby usprawiedliwił należycie niestawiennictwo). Z brzmienia art. 378a § 1 k.p.k. wynika zatem po pierwsze konieczność wskazania przez sąd, że zachodzi ów „szczególnie uzasadniony wypadek”. Jak podkreśla Sąd Najwyższy, *„Przepis art. 378a § 1 k.p.k. ma charakter regulacji wyjątkowej. Przewidziana w nim możliwość prowadzenia czynności dowodowych w czasie usprawiedliwionej nieobecności oskarżonego lub obrońcy może być zastosowana tylko w wypadkach "szczególnie uzasadnionych". Stylistyka tego przepisu jednoznacznie wskazuje, że dotyczy on sytuacji związanych z koniecznością zabezpieczenia dowodu dla sądu, w przypadkach, gdy przekładanie przeprowadzenia czynności dowodowej na kolejny termin rozprawy wiązałoby z realnym ryzykiem utraty,*

niedostępności albo zniekształcenia dowodu (np. z uwagi na wyjazd świadka za granicę, czy też sytuację, w której kontakt ze świadkiem może być w późniejszym czasie utrudniony lub niemożliwy, np. ze względu na zły stan jego zdrowia). Sama więc tylko uciążliwość wynikająca z konieczności ponownego stawienia świadka na kolejny termin rozprawy, nie jest wystarczająca do zastosowania tej instytucji” (wyrok SN z 18.01.2023, sygn. akt V KK 195/22). Po drugie, zgodnie z art. 378a § 2 k.p.k., oskarżonego lub obrońcę należy wezwać lub zawiadomić o nowym terminie rozprawy, jeżeli termin ten nie był im znany, pouczając jednocześnie o uprawnieniu z art. 378a § 7 k.p.k. Jak wskazuje D. Świecki, „Ustawa obowiązek pouczenia wiąże także z czynnością doręczenia zawiadomienia lub wezwania na kolejny termin rozprawy, ale tylko wtedy, gdy oskarżony lub obrońca nie wiedział o nowym terminie. Jeżeli taką wiedzę posiadał, to nie jest powiadamiany, a tym samym nie dokonuje się pouczenia na tym etapie postępowania” (Komentarz do art. 378a k.p.k., EL/LEX). Oskarżona tymczasem nie była obecna na rozprawie w dniu 28 grudnia 2023 r. i jednocześnie sąd odstąpił od zawiadomienia oskarżonej o terminie rozprawy przerwanej. W konsekwencji, oskarżona z całą pewnością o terminie 29 stycznia 2024 r. nie wiedziała, co rodziło po stronie sądu obowiązek dokonania zawiadomienia, o jakim mowa w art. 378a § 2 k.p.k. Kwestia niepowiadomienia oskarżonej o przerwaniu rozprawy do 29 stycznia 2024 r. jest tym bardziej rażąca, jeśli mieć na uwadze, że sąd o terminie rozprawy przerwanej powiadomił nieobecnego Henryka Kacperczyk (pkt 3 zarządzeń końcowych z rozprawy 28 grudnia 2023 r.) – choć jasne było, że ten na kolejny termin z całą pewnością się nie stawi. W stanie faktycznym zadania egzaminacyjnego, oskarżona chciała brać udział w rozprawie, czemu dała wyraz, informując o usprawiedliwionej przyczynie swojej nieobecności na terminie 28 grudnia 2023 r. Obrona nie powinna akceptować takiego procedowania sądu, który w sposób faktyczny pozbawiania oskarżoną całkowicie prawa do udziału w jej własnej sprawie, mimo jednoznacznego wyrażenia przez nią takiej woli. W konsekwencji powyższego, obrona powinna twierdzić, że doszło do obrazy art. 6 k.p.k. w zw. z art. 374 § 1 k.p.k. oraz w zw. z art. 378a § 1 i 2 k.p.k.

- c. W niniejszej sprawie doszło także do obrazy art. 174 k.p.k. w zw. z art. 7 k.p.k., poprzez zastąpienie wyjaśnień oskarżonej treścią pisemnej odpowiedzi na akt oskarżenia i jednocześnie uznanie tych „wyjaśnień” za niewiarygodne w zakresie kluczowym dla ustalenia sprawstwa. Z zadania egzaminacyjnego wynika, że na rozprawie w dniu 28 grudnia 2023 r.**

„Przewodniczący, na podstawie art. 385 § 2 k.p.k. poinformował strony o treści pisemnej odpowiedzi oskarżonej Katarzyny Kus na akt oskarżenia, która choć w postępowaniu przygotowawczym ograniczyła się wyłącznie do nieprzyznania się do zarzucanego jej czynu, to w przesłanej pisemnej odpowiedzi na akt oskarżenia nie tylko neguje przedstawiony jej zarzut, ale i kwestionuje materiał dowodowy mający go uzasadniać”. W uzasadnieniu zaskarżonego wyroku sąd kilkakrotnie odwołał się do „oświadczenia oskarżonej Katarzyny Kus zawartego w odpowiedzi na akt oskarżenia”/”stanowiska oskarżonej”, odmawiając wiary zawartym tam twierdzeniom. Tymczasem zgodnie z art. 174 k.p.k. dowodu z wyjaśnień oskarżonego nie wolno zastępować treścią pism, zapisków lub notatek urzędowych, przy czym pisemna odpowiedź na akt oskarżenia to właśnie „pismo”, o jakim mowa w art. 174 k.p.k. Podkreślić w tym kontekście należy, że przesłuchanie oskarżonego wymaga spisania protokołu (art. 143 § 1 pkt 2 k.p.k.), a pisemna odpowiedź na akt oskarżenia z całą pewnością takim protokołem nie jest.

- d. Wobec obszerności zeznań poszczególnych świadków/oskarżycieli posiłkowych, zdający zapewne będą dodatkowo formułować szereg zarzutów obraży art. 7 k.p.k., przy czym aby takie zarzuty były ocenione pozytywnie, ważne jest, aby zdający faktycznie starali się wykazać (co w realiach tej sprawy może być trudne), że sąd ocenił konkretny dowód w sposób naruszający zasady logiki, doświadczenia życiowego bądź wskazań wiedzy, nie zaś ograniczali się do przedstawienia własnej optyki oceny materiału dowodowego.
 - e. Zdający mogą też ewentualnie zwrócić uwagę na obrazę art. 424 § 1 pkt 2 k.p.k., poprzez brak przytoczenia w uzasadnieniu wyroku podstawy prawnej rozstrzygnięcia. Sąd w formularzu, w części poświęconej podstawie prawnej wyroku, wyłącznie zacytował opis czynu przypisanego oskarżonej, co nie jest tożsame merytorycznie z obowiązkiem podania podstaw prawnych wyroku.
8. Zadający powinni dostrzec, że zarzuty z pkt 7 a i 7b-7e mają charakter rozłączny w tym znaczeniu, że zarzuty z pkt 7b-7e sformułowane są niezależnie od zarzutu z pkt 7a. W konsekwencji, **wniosek apelacji** powinien zostać sformułowany jako wniosek o zmianę zaskarżonego wyroku i uniewinnienie oskarżonej (art. 17 § 1 pkt 2 k.p.k. w zw. z art. 414 § 1 k.p.k. *in fine*). Natomiast na wypadek nieuwzględnienia zarzutu z pkt 7a (w praktyce np. gdyby złożona została apelacja na niekorzyść z wnioskiem o uzupełnienie brakującego znamienia), szczególnie jeśli

zdający sformułują zarzut z pkt 7b, wówczas prawidłowym będzie wniosek o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania wobec konieczności przeprowadzenia przewodu sądowego w całości. Gdyby natomiast zdający nie dostrzeli zarzutu z pkt 7b i w pracy sformułowali zarzuty z pkt od 7c do 7e, wówczas wniosek apelacji również byłby reformatoryjny.

Przykładowa komparycja oraz *petitum* apelacji:

Warszawa, 29 listopada 2024 r.

Sąd Okręgowy w Ostrołęce
II Wydział Karny
za pośrednictwem
Sądu Rejonowego w Pułtusku
II Wydział Karny
ul. Rynek 37
06-100 Pułtusk

adw. Jan Nowak
(adres w aktach)
obrońca oskarżonej
Katarzyny Kus

sygn. akt: II K 33/23

APELACJA

od wyroku Sądu Rejonowego w Pułtusku

**z 29 stycznia 2024 r. (sygn. akt II K 33/23), którego odpis wraz z uzasadnieniem
doreczony został obrońcy w dniu 21 listopada 2024 r.**

Jako ustanowiony w sprawie obrońca oskarżonej Katarzyny Kus (upoważnienie do obrony w aktach sprawy), na podstawie art. 444 k.p.k. w zw. z art. 425 § 1 i 2 k.p.k., zaskarżam wyrok Sądu Rejonowego w Pułtusku, II Wydział Karny z dnia 29 stycznia 2024 r., wydany w sprawie o sygn. akt II K 33/23, **w całości na korzyść** oskarżonej Katarzyny Kus.

- I.** Na podstawie art. 427 § 1 i 2 k.p.k. w zw. z art. 438 pkt 1 k.p.k., ww. wyrokowi w zarzucam **obrazę art. 190a § 1 k.k.**, poprzez jego niewłaściwe zastosowanie, w sytuacji gdy przypisany oskarżonej czyn w zakresie ustawowych znamion nie był kompletny, albowiem brak było znamienia „*uporczywości*” do przypisanej zaskarżonym wyrokiem czynności sprawczej nękania.
- II. *Niezależnie od powyższego***, na podstawie art. 427 § 1 i 2 k.p.k. w zw. z art. 438 pkt 2 k.p.k., ww. wyrokowi zarzucam **obrazę art. 6 k.p.k. w zw. z art. 374 § 1 k.p.k. oraz w zw. z art. 378a § 1 i 2 k.p.k.**, mającą wpływ na treść wydanego rozstrzygnięcia, poprzez procedowanie w dniu 28 grudnia 2023 r. pod nieobecność oskarżonej, uznając że o terminie została powiadomiona prawidłowo, a „*jej obecność na rozprawie nie jest obowiązkowa*”, z całkowitym pominięciem okoliczności losowych, obiektywnie uniemożliwiających oskarżonej uczestnictwo

w rozprawie w dniu 28 grudnia 2023 r. i następnie niezawiadomienie oskarżonej o kolejnym terminie rozprawy wyznaczonym na 29 stycznia 2024 r. z powołaniem się na art. 402 § 1 zd. 3 k.p.k., bez jednoczesnego wykazania, że faktycznie wystąpił „szczególnie uzasadniony wypadek”, o jakim mowa w art. 378a § 1 k.p.k. i z zaniechaniem przez sąd obowiązku powiadomienia oskarżonej o kolejnym terminie rozprawy, wynikającym z art. 378a § 2 k.p.k., co doprowadziło do całkowitego pozbawienia oskarżonej prawa do uczestnictwa w rozprawie, mimo wyrażonej przez nią woli w tym zakresie, a tym samym rażącego naruszenia prawa oskarżonej do obrony w prowadzonym przeciwko niej procesie karnym.

III. Na podstawie art. 427 § 1 i 2 k.p.k. w zw. z art. 438 pkt 2 k.p.k., ww. wyrokowi zarzucam obrazę **art. 174 k.p.k. w zw. z art. 7 k.p.k.**, mającą wpływ na treść wydanego rozstrzygnięcia, poprzez zastąpienie wyjaśnień oskarżonej treścią pisemnej odpowiedzi na akt oskarżenia, z jednoczesną dowolną oceną twierdzeń tam zawartych, co doprowadziło do błędny ustaleń w zakresie sprawstwa oskarżonej, w tym bezzasadnego uznania przez Sąd, że *„w tym zakresie oświadczenia oskarżonej Katarzyny Kus są nieszczerze, nieprzekonujące i stanowią jedynie konsekwencję przyjętej linii obrony zmierzającej do usprawiedliwienia swego zachowania wobec sąsiadów i uniknięcia za wszelką cenę odpowiedzialności karnej”*.

Mając na uwadze w szczególności zarzut I, w oparciu o art. 427 § 1 k.p.k. w zw. z art. 437 § 1 i 2 k.p.k., wnoszę o zmianę zaskarżonego rozstrzygnięcia i uniewinnienie oskarżonego. Alternatywnie – na wypadek niepodzielenia zarzutu z pkt I *petitum* apelacji, uwzględniając zarzut z pkt II wnoszę o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania wobec konieczności przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości.

Uzasadnienie

.....

Adw. Jan Nowak

- w tym miejscu podpis adw. Jan Nowak -

Załączniki: siedem odpisów apelacji.